

Temaopgave Funktioner

En temaopgave er en afleveringsopgave, der foruden opgaver kan indeholde teori og beviser. I denne temaopgave er der fokus på forskellige typer af vækst. Funktionerne, hvis vækstegenskaber skal behandles er

- Lineære funktioner
- Eksponentielle funktioner
- Potensfunktioner

Indhold

I denne afleveringsopgaver skal I beskrive teori og egenskaber i forbindelse med følgende funktioner og deres grafer:

1. Lineære funktioner, $f(x) = ax + b$

Beskriv forskriften for en lineær funktion $y = ax + b$, herunder **betydningen af konstanterne a og b** for funktionens grafiske udseende. Redegør desuden for følgende formler når grafen for en ret linje går gennem to punkter $P(x_1, y_1)$ og $Q(x_2, y_2)$:

$$a = \frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1} \quad \text{og} \quad b = y_1 - a \cdot x_1$$

Inddrag selvvalgte eksempler.

Hvilke vækstegenskab har lineære funktioner?

Hint: for lineære funktioner gælder der f.eks., at hvis x ændres med Δx , så ændres y med $\Delta y = a \cdot \Delta x$.

<https://plusstxb1.systime.dk/?id=1224#c9410>

2. Eksponentielle funktioner, $f(x) = b \cdot a^x$

Beskriv forskriften for en eksponentialfunktion af typen $y = b \cdot a^x$, hvor $a > 0$, $b > 0$ og $x \in]-\infty, \infty[$, herunder **betydningen af konstanterne a og b** for funktionens grafiske udseende. Redegør desuden for følgende formler når grafen går gennem to punkter $P(x_1, y_1)$ og $Q(x_2, y_2)$:

$$a = \sqrt[x_2 - x_1]{\frac{y_2}{y_1}} \quad \text{og} \quad b = \frac{y_1}{a^{x_1}}$$

Inddrag selvvalgte eksempler.

For eksponentialfunktioner beskrives desuden halverings- og fordoblingskonstanten og formler for disse medtages. Eksempler inddrages.

Hvilke vækstegenskab har eksponentielle funktioner?

Hint: <https://plusstxb1.systime.dk/?id=1263#c10672>

3. Potensfunktioner, $f(x) = b \cdot x^a$

Beskriv forskriften for en potensfunktion af typen $y = b \cdot x^a$, hvor $a \in]-\infty, \infty[$, $b > 0$ og $x > 0$. herunder **betydningen af konstanterne a og b** for funktionens grafiske udseende. Redegør desuden for følgende formler når grafen går gennem to punkter $P(x_1, y_1)$ og $Q(x_2, y_2)$.

$$a = \frac{\log(y_2) - \log(y_1)}{\log(x_2) - \log(x_1)} \quad \text{og} \quad b = \frac{y_1}{x_1^a}$$

Inddrag selvvalgte eksempler.

Hvilke vækstegenskaber har potentielle funktioner?

Hint: <https://plusstxb1.systime.dk/?id=1248#c9897>

4. Forklar hvornår man bruger regression og hvad formålet med metoden er? (Husk at inddrage forklaringsgraden og residualplot)

Fremgangsmåde

Temaopgaven skal indeholde en *indledning* til emnet *vækst*, et *teori afsnit* samt en besvarelse af nedenstående opgaver, hvori man illustrerer hvorledes teorien bliver brugt til at løse nogle konkrete problemstillinger (anvendelse af teori). Temaopgaven rundes af med en konklusion.

Arbejdsgang

Gruppearbejde i modulerne 15. marts og 18. marts.

21. marts giver grupperne hinanden feedback i første halvdel af modulet, hvorefter man i anden halvdel kan arbejde videre med sin temaopgave. Der forventes at der bruges tid på at arbejde med opgaven hjemme.

Aflevering af temaopgaven

Opgaven skal uploades den 22. marts under opgaver i Lectio i PDF-format.

Gruppe 1	Gruppe 2	Gruppe 3	Gruppe 4	Gruppe 5	Gruppe 6	Gruppe 7
Anna S	Luna	Julius	Lea	Anna R	Alberte	Andreas
Clara	Annabel	Josephine	Celine	Liva	Amanda	Carl
Smilla	Laura L	Sofia	Emilia	Isabella	Asta	Maria
Mikkeline	Bertram	Katalina	Laura N	Emma	Lucas	Anna M
		Jasmine				

Opgave 1

EU-landene aftale for nogle år siden et loft over priser på telefon, sms og data. De aftalte maksimalpriser frem til juli 2014 kan beskrives ved en lineære model $f(x) = ax + b$

Hvor x er antal år efter juli 2011, og $f(x)$ er maksimalprisen i kr pr. min. for mobilopkald i EU.

Det oplyses at $f(0) = 3,26$ og $f(3) = 1,77$

- a) Bestem tallene a og b . Hvad fortæller tallet a og b om prisaftalen?

Opgave 2

I en model for befolkningsvæksten i Indien antages det, at

$$N(t) = 1134 \cdot 1,014^t$$

Hvor $N(t)$ betegner befolkningstallet (målt i millioner) til tidspunktet t (målt i antal år efter 2005)

- Hvad fortæller tallene 1134 og 1,014 om befolkningsvæksten i Indien?
- Bestem fordoblingskonstanten T_2 og forklar betydningen af den.

Opgave 3

Sammenhængen mellem en bestemt diskokugles rumfang og diameter, er beskrevet ved

$$f(x) = 0,52 \cdot x^3$$

Hvor x er diskokuglens diameter (målt i cm), og $f(x)$ er dens rumfang (målt i cm^3).

- Bestem diameteren af en diskokugle med rumfanget 6000 cm^3 .
- Hvor mange procent større bliver rumfanget af en diskokugle, hvis diameteren øges med 50%?

Opgave 4

Tabellen viser hastigheden for Saturn V-raket de første sekunder efter starten:

Tid efter start (sekunder)	0	1	3	5	7	9	11
Hastighed (m/s)	0	3	7	12	16	23	27

Hvor t er tiden efter start, målt i sekunder, og $v(t)$ er raketens hastighed, målt i m/s.

- Bestem en forskrift for v ved hjælp af regression.
(Husk der er flere typer af funktioner at vælge imellem)

Foto: NASA